

Перелік посилань:

1. Томчук В.В., Лесік Є.С. Сучасні аспекти аудиту основних засобів. *Економіка і організація управління*. 2018. Вип. 4. С. 100-110.
2. Макаренко А. П., Курсон О. О. Удосконалення аудиту основних засобів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7484> (дата звернення: 20.04.2023).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом М-ва фінансів від 27 квіт. 2000 р. № 92. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 24.04.2023).
4. Утенкова К. О. Аудит основних засобів підприємств АПВ в контексті вимог Міжнародних стандартів аудиту. *Облік і фінанси*. 2012. № 1. С. 100-103.
5. Савченко А. М., Бурятинський В. В. Концептуальні підходи та проблеми аудиту основних засобів. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7477> (дата звернення: 20.04.2023).

МІСЦЕ ТА РОЛЬ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК МЕТОДУ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ З ЕКОНОМІКИ

*Нужна О.А., канд. екон. наук, доцент
Луцький національний технічний університет*

Метою науки є пізнання законів розвитку природи і суспільства, їх взаємного впливу, а також використання отриманих знань для життя людини і суспільства.

Зміст і сутність науки, її розвиток через наукові дослідження розглядають у своїх навчально-методичних виданнях автори Важинський С.Е., Щербак Т.І. [1], Корягін М.В., Чік М.Ю. [3], Мальська М., Паньків Н. [4], Поворознюк А.І., Панченко В.І., Філатова Г.Є. [5], Тушева В.В. [6], Швець Ф.Д. [7] та ін.

Важливим елементом наукових досліджень є методи наукового пізнання.

Визначаючи метод як спосіб досягнення мети, яку поставив перед собою дослідник, слід враховувати поєднання об'єктивних і суб'єктивних аспектів пізнання.

Об'єктивність методу наукового пізнання має базуватись на відповідності існуючим законам та закономірностям і доцільності його застосування в конкретному дослідженні.

В той же час конкретний дослідник обирає метод з урахуванням своїх індивідуальних особливостей, що визначає суб'єктивність методу наукового пізнання.

Такий метод наукового пізнання, як моделювання, відноситься до загальнонаукових методів та, зокрема, до таких методів, які застосовуються і на емпіричному, і на теоретичному рівні.

Крім моделювання, до цієї групи методів наукового пізнання відносяться також абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція та ін.

В економічних дослідженнях моделювання відповідає необхідним для кожного методу наукового пізнання критеріям, до яких Мальська М. і Паньків Н. [4] відносять наступні:

- ясність;
- детермінованість;
- націленість;
- результативність;
- надійність;
- економічність.

Так, моделювання дозволяє замінити економічний об'єкт-оригінал на його модель, доцільну для використання саме для конкретного випадку. Це підтверджує такий критерій, як ясність.

Крім того, процес моделювання передбачає виконання кроків в певній визначеній послідовності, що забезпечує виконання такого критерію, як детермінованість.

Моделювання націлене на виявлення певних зв'язків чи закономірностей у функціонуванні певного економічного об'єкта чи системи з наступним їх застосуванням для прогнозування їх поведінки у майбутньому з урахуванням змін певних параметрів. Таким чином, моделювання в економічних дослідженнях проводиться з конкретною метою і відповідає такому критерію, як націленість (спрямованість).

Важливим є те, що моделювання дозволяє прийти до конкретного результату в дослідженні, кількісно оцінити взаємозв'язки між економічними величинами, що забезпечує дотримання такого критерію, як результативність, тобто здатність досягнути поставлену перед дослідником мету.

Також в моделюванні враховується ймовірність отримання певних результатів і, відповідно, відхилення в поведінці економічного об'єкта. Таким чином забезпечується виконання такого критерію, як надійність.

І, нарешті, саме моделювання в дослідженні економічних об'єктів або систем дозволяє з мінімальними витратами засобів і часу досягнути конкретних результатів, що означає відповідність такому критерію, як економічність. Економічні об'єкти або системи зазвичай складно дослідити звичайними теоретичними методами. Важливою особливістю цих об'єктів є неможливість прямого експерименту, а також велика ціна прорахунків у випадках реалізації помилкових рішень на практиці з реальними ресурсами. Саме тому методи моделювання широко використовуються в економіці, а результати моделювання є підґрунтям у прийнятті управлінських рішень як оперативного, так і тактичного й стратегічного характеру.

Таким чином, моделювання відповідає всім названим критеріям, яким має відповідати метод наукового пізнання.

В економічних дослідженнях моделювання передбачає побудову ідеальних моделей, які, на відміну від матеріальних моделей, не мають матеріальної форми і подаються

у формалізованому вигляді. До ідеальних моделей відносять практичні всі сформовані людиною мисленні уявлення про навколишній світ.

Моделювання включає такі три складові, як об'єкт дослідження, суб'єкт дослідження і сама модель [2].

В економічних дослідженнях об'єктом моделювання може виступати:

- економічна система,
- процес розвитку економічного об'єкта в динаміці,
- конкретний економічний об'єкт макро-, мезо- чи мікрорівня.

Слід враховувати, що будь-яка економічна модель є неповною.

Оскільки на досліджуваній об'єкт може впливати значна кількість факторів, суб'єкт дослідження будує модель відповідно до мети дослідження і враховує лише вагомі, на його думку, фактори. Від інших факторів, які мають певний вплив на поведінку об'єкта, дослідник абстрагується і не враховує їх вплив.

В результаті може виявитись, що фактори, які дослідник визначив як несуттєві і такі, які мають незначний вплив на об'єкт дослідження, в певний момент часу можуть внести значні відхилення в поведінку об'єкта. В такому випадку слід побудувати нову модель або навіть декілька моделей з урахуванням тих змін, які виникли в поведінці досліджуваного економічного об'єкта.

Незважаючи на зазначене, моделювання як метод наукового пізнання в економічних дослідженнях має велике значення завдяки тому, що економічні моделі дають змогу виявити особливості функціонування конкретного економічного об'єкта або системи та з певною ймовірністю передбачити їх розвиток.

Перелік посилань:

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: навч. посіб. 2-ге вид., без змін. К.: КНЕУ, 2003. 408 с. URL: <https://fingal.com.ua/content/view/202/39/>.
3. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-е видання, стереотипне. Київ: Алерта, 2017. 622 с.
4. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
5. Поворознюк А.І., Панченко В.І., Філатова Г.Є. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків : НТУ «ХП», 2016. 192 с.
6. Тушева В.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. УМО НАПН України. Харків: Федорко, 2014. 408 с.
7. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.

ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ЕВОЛЮЦІЯ ВИЗНАЧЕНЬ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ

Пономаренко В.О., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Вербицька В.І., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Оборотні активи є дуже важливою економічною категорією для підприємств, оскільки вони відображають наявність засобів, які можна використовувати в процесі виробництва товарів або послуг і забезпечують платоспроможність підприємства в поточному періоді. Оборотний капітал складається з грошових коштів, запасів, поточних банківських вкладів та дебіторської заборгованості. Правильне управління оборотними активами може значно покращити фінансові результати підприємства. Наприклад, ефективне управління запасами дозволяє зменшити витра-